

DEVLET, FETİH VE HÂKİMİYET EKSENİNDE KIZILELMA: TÜRK'ÜN MANEVÎ KİYAMI

Fatih BABAÖĞLU
Araştırmacı-Yazar
okmbeysehir@hotmail.com

Özet

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 20 Ocak 2018'de başlattığı Zeytin Dalı Harekâtı Türk halkına unutmuş olduğu pek çok değerleri hatırlatmıştır. Bu değerlerden biri Türk tarihinde önemi oldukça büyük olan "Kızılma" ülküsüdür. Bu ülkü erişilmesi gereken bir yeri, fethedilmesi gereken bir coğrafyayı ifade ettiği gibi genel olarak cihan hâkimiyeti idealini ve Türk birliği idealini de anlatmıştır. Kızılma sembolünün net bir şekilde ne zaman, nerede ve nasıl ortaya çıktığı bilinmemekle beraber genel kabul gören anlayış, Osmanlı ile beraber tarih ve edebiyata mâl olduğudur. Başını Ziya Gökalp'in çektiği aydınlar, Kızılma ülküsünü Turan Ülküsü ile de birleştirerek ona yeni bir mânâ kazandırmıştır. Bu çalışmada, Türklerin yüreğindeki tahtına yeniden kurulan Kızılma ülküsü, devlet, fetih, hâkimiyet ekseninde incelenmiş ve manevî bağlamda irdelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kızılma, Cihan Hâkimiyeti, Fetih, Devlet, Türk Birliği

Giriş

Zeytin Dalı, yani herkesin bildiği isimle Afrin Operasyonu... Her şey, bir gazetecinin bu operasyona giden Mehmetçiğimize “İstikâmet neresi?” diye sormasıyla başladı. Yüreği en az vatan kadar büyük Mehmetçiğin verdiği cevap, dünyaya adâlet ve nizam sunmuş ama maalesef son zamanlarda yürekleri pas tutan kavmi necip milletimizi titretmeye yetmişti. Öteden beri dilimizin diyemediği, pas tutmuş yüreklerin neredeyse unuttuğu bir cevaptı Mehmetçiğin verdiği cevap: “Kızılma”.

Bunun üzerine çocuk, genç, ihtiyar demeden herkes araştırmaya başladı: “Kızılma nedir?” Tarihte adını altın harflerle yazmış bir ırkın ahfadı olan, âleme nizamı yeniden getirecek olan bizler “Kızılma” konusunu böylesine yoğun araştırırken; kimileri de boş durmayıp Kızılma’yı “şirke” eşdeğer gördüler. Bu makale, Kızılma’yı farklı bir nazardan anlatmaya çalışmaktadır.

Öncelikle, Kızılma hakkında genel bir tanımlamayla başlamak yerinde olacaktır. Kızılma, Türklerin fetih ve hâkimiyet anlayışını temsil eden en eski kavramlardan bir tanesidir (Şen, 2017:197). Buradaki tanımlamaya biraz daha dikkatli baktığımızda iki kavramın ön plana çıktığını görürüz. Bunlardan biri, *fetih* bir diğeri ise *hâkimiyet* kavramıdır. Lakin bu iki önemli kavrama geçmeden evvel, devlet olgusuna ve defalarca devlet kurmuş, dünya tarihine yön vermiş Türklerin devlet algısına bakmakta yarar vardır.

Köken itibarıyla “devlet” Arap dilinden geçmiş bir kelime olup “dvl” kökünden türemiştir. Bu kökenin mânâsına bakılacak olursak, devlet kelimesinin “elden ele devrolunan varlık, talih, kudret, zenginlik, baht, nüfus, nüfuz ve idare kuvveti” anlamlarına geldiği görülür (Sarı, 1980).

Devlet olgusu, tarihî açıdan çok eskilere dayanmaktadır. Zira âdemoğlu, yaratılışından itibaren korunma, yardımlaşma, sosyalleşme ve bunlara benzeyen bir takım ihtiyaçlarından dolayı, toplu bir şekilde yaşama ihtiyacı hissetmiştir. Yine tarihin sayfasına

dönüp baktığımızda karşımıza çıkan aile, boy, klan ve kabile kavramları da bunun bir göstergesidir (Erendil, 1990: 1).

Eski Türklere baktığımız zaman “devlet” olgusunun “il” kelimesiyle karşılandığı görülmektedir (Kaşgarlı, 1992: 48). Sözlük mânâsı itibarıyla ele aldığımızda ise devlet; toprak bütünlüğüne bağlı bir şekilde, siyasî açıdan teşkilatlanmış millet ya da milletler topluluğunun meydana getirmiş olduğu tüzel bir varlık; devletin yönetim katı, hükûmet; mutluluk, talih anlamlar taşımaktadır (Erkoç, 2008: 4).

İlkçağ tarihinin meşhur simalarından olan filozof Eflatun devleti *“insanoğlunun yalnız başına kendine yetmemesi nedeniyle ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturduğu topluluk”* şeklinde tanımlayıp değerlendirilmiştir (Platon, 2018). Yine ilkçağ tarihinin başka bir meşhur siması Aristo ise devleti tanımlamak için *“kendi kendine yetme iddiasında bulunan ve hayat sürebilmek için gereksinimi olan her şeyi genel olarak kendisi sağlayabilen bir insanlar (vatandaş) topluluğu”* ifadesini kullanmıştır (Altunöz, 2005: 21).

Hürriyet aşığı vatan şairimiz Namık Kemal’e baktığımızda, onun “devlet” ve “millet” kavramlarını, “halk” ve “hükûmet” kavramları üzerinden düşündüğü anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Namık Kemal, *“Hükûmet ile halkı, kasap ile koyun gibi ayırmak tamamen yanlıştır. Toplumda adaleti sadece çoğunluğun kuvveti korur, ancak her çoğunluğun dediği hak değildir. Hükûmet veya devlet, halkın kuvvetine vekil olma tarzına denir”* şeklinde bir yorumda bulunmuştur (Ülken, 2001: 103).

Peki, Eski Türklere devlet anlayışı nasıldı? Bilinmelidir ki eski Türklere topraksız bir devlet düşünülemezdi. Halk toprağı ve toprak da halkı tamamlayarak, bir devlet meydana getirirlerdi (Ögel, 1971: 48). Yine, tarihî süreçte devletin teşekkül algısına baktığımızda Gök Tanrı'nın etkisi altında olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Bu bağlamda Gök Tanrı tarafından var olan devleti örgütleme yetkisinin hükümdar olan kişiye ve onun ailesine

verildiği düşünülürdü. Göktürk yazıtlarına baktığımız zaman şu ifadeler konuyu izaha kavuşturmaktadır:

“Yukarıda Türk Tanrısı, mukaddes yeri, suyu öyle tanzim etmiştir. Türk milleti yok olmasın diye, babam İltirış Kağanı, annem İlbilge Hatunu göğün tepesinden tutup yukarı kaldırmıştır... Tanrı buyurduğu için, kendim devletli olduğum için kağan oturdum.” (Ergin, 2014).

Konu hakkında alan yazını tarandığı zaman görülecektir ki eski Türklerde devlet ve yönetim anlayışı, görev paylaşımına dayanan, işbirliği ve sorumluluğa dayalı kolektif bir yapı arz eder. Devletin başında oturan Kağanın herhangi bir icraatta bulunmadan evvel, hükûmetten ayrı bir biçimde siyasî, askerî, iktisadî ve kültürel bağlamdaki bütün vakaların görüşülüp karara bağlandığı “toy” adı verilen meclise ve hükûmet üyeleriyle istişare etmeleri, devletin demokratik bir karar alma ve uygulama sürecine sahip olduğunu sergilemektedir. Böylesine katılımcı bir devlet yapılanması meydana getirilmesi de alınacak olan idarî kararların meşruiyetini de arttırmaktadır. Devletin başı olan Kağan, yapmış olduğu faaliyetten ötürü ilk olarak Tanrı’nın huzurunda, sonra da tebaası olan halkına karşı yükümlüdür ve görevlerini yerine getirebildiği zaman zarfınca iktidarda durabilmektedir (Demirel, 2017).

Devlet anlayışında meşruiyeti sağlayan ilkeye baktığımız zaman, adâlet ve töreye sadıkane bir bağlılığın olduğu da görülmektedir. Devleti meydana getirmiş olan teşkilât, milletin bütün ihtiyaçları doğrultusunda ve zamanın şartları değerlendirilerek kurulmuş ve tüm bunların yanı sıra bağımsızlık, bu kurulu devletin temeli olarak özümsemiştir. Devletin temeli olan bağımsızlığın sürdürülmesinde de devleti meydana getiren faktörlerden biri olan milletin, her an savaşa hazır bir ordu biçiminde teşekkülüne gönüllü katkıda bulunması gerçeği oldukça mühimdir.

Başta bulunan Türk Kağanı, Tanrı tarafından bazı kuvvet ve yetkilerle donatılsa dahi başka medeniyetlerde görüldüğü gibi hiçbir zaman kendisini Tanrı/Kral olarak görmemiş ve göstermemiştir. Devlet teşekkülü ise yöneticilerle sıkı sıkıya bir

dayanışmada bulunan milletin çaba ve gayretleriyle meydana getirilmiştir. Bu bağlamda devleti kurup, devlet başındaki kağanın başarılı olmasını sağlayan tek unsur, millettir. Hülâsa Eski Türkler, devletin millî varlığı koruyup yaşatan ve geliştiren vazgeçilmez bir kurum olduğunun daima bilincinde olmuşlardır (Demirel, 2018).

Fetih

Yaradılış itibarıyla fatihî bir ruha sahip olan Türklerin fetih algısına geçmeden evvel, fetih olgusunu ve dindeki yerini incelemek yerinde olacaktır. Fetih kavramının ne mânâya geldiğini kavrayabilmek için ise “savaş” olgusuna bakmakta yarar var.

Âdemoğlunun dünyadaki varlığı kadar tarihî bir geçmişe dayanmakta olan “savaş”, dünya tarihinde dönem dönem değişik amaç ve araçlarla insanların yaşamını etkileyen bir olgudur ve önemini hâlâ korumaktadır. Tarihî süreçte baktığımızda insanlar, hem savaşın kötülüğünden şikâyet etmişler hem de ihtiyaç hissettiklerinde çekinmeden savaşa başvurmaktan da geri durmamışlardır. Osmanlı Türkçesinde “*harp*”, Fransız dilinde “*guerre*”, Almancada “*krieg*” ve İngilizcede “*war*” kelimeleriyle ifade edilmiş olan savaş, barış kelimesinin karşıt bir söylemi olarak siyasetin değişik araçlarla devam etmesidir. Savaş; siyasî, iktisadî ve tarihî bir olgudur ve kendini meydana getiren siyasî sistemlerden ayrılması mümkün değildir. Bu bağlamda savaş, “*ülkeler arasında iktisadî sebeple yapılan silâhlı kavga*” olarak tanımlanmaktadır (Hançerlioğlu, 1996: 345). Başka bir kaynağa göre ise savaş, ulus veya devlet gibi siyasî üniteler arasında genel olarak alenî ve ilân edilerek yürütülmekte olan ve devletler hukuku tarafından düzenlenmiş kurallar gereğince yürütülen silâhlı mücadeleye verilen isimdir (Arda, 2003: 521).

Fetih kavramının ise Arapçadaki yaygın kullanılmasının yanı sıra dilimizdeki kullanılışı ve anlam sahası da bir hayli geniştir. Bilindiği üzere dilimize Arapçadan geçen fetih olgusu, fiil bakımından “fethetmek” kökünden gelmektedir. Genel olarak fetih olgularının mânâlarına baktığımızda, “açmak, bir yeri savaş aracılığıyla ele

geçirmek, elde etmek, sahip olmak, kazanmak” anlamına geldiğini görülmektedir (Ayverdi, 2005:946). Peki, bizdeki fetih olgusuna eş değer “gaza” kavramı nedir? İslâm dünyasında, bilhassa Anadolu’da ortaya çıkan gaza ideolojisi ve hareketlerinin ortaya çıkışının temelinde yatan husus, Moğolların Anadolu Selçuklu Sultanlığını bozguna uğratarak hâkimiyeti ele geçirmeleri ve Mısır, Suriye ve Anadolu’ya karşı Batı’dan haçlı saldırılarının olmasıdır. Bu açıdan bakıldığında denilebilir ki Türklerdeki fütuhât, ilk zamanlarda daha çok bir savunma anlayışı olarak gelişmiştir (İnalçık, 2016: 9).

Kurmuş oldukları devletler ve savaşçı nitelikleriyle tarihe yön veren Türk milleti için fetih ve savaşın hususî bir mânâsı bulunmaktadır. İslâmiyet’ten evvel cihan hâkimiyeti, İslâmiyet’ten sonra ise İslâm’ı yeryüzüne hâkim kılma yani İslâmiyet’e hizmet ülküsü algısı, Türklerin yaşamında savaş ve fetih olgularının daha da merkezî bir konuma yerleşmesinde mühim bir rol oynamıştır.

Tarih sahnelerine çıkmış olduğu bölgenin iklim koşulları bir taraftan, Çin’in ezici üstünlüğü diğer taraftan Türkleri göçe mecbur ederken bir hayli kanlı mücadelelerin meydana gelmesine sebep olmuştur. Türkler kendilerine âdeta yoldaş kılmış olduğu atı başka milletlerden evvel eğitmeleri, yaptığı mücadelelerden galip çıkarırken, elde edilen galibiyetler özgüvenin artmasını sağlamıştır. Konar-göçer yaşamın zorlukları, bozkırın sert iklimi ve deyim yerindeyse sürekli tetikte bekleme zorunluluğu gibi unsurlar da Türkleri fizikî bağlamda sağlam bir millet yapmıştır. Türklerin at sırtında yakaladıkları hız, daha tarihin ilk zamanlarında, “güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar” topraklara hâkim gelme duygusunu onlarda uyandırmıştır. Kağanlarının Gök Tanrı tarafından bütün insanlığın üstünde oturtulduğu inancına sahip olmaları sebebiyle o zamanda yaşamış oldukları dinleri de cihan hâkimiyeti algılarına uygunluk göstermiştir (Niyazi, 2017). Burada ayrı bir paragraf açmakta fayda vardır. Çünkü yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere dikkatleri çeken bir kavram daha vardır ki o da “hâkimiyet” kavramıdır.

Hâkimiyet

Yazının başında da belirtildiği üzere, konunun daha iyi anlaşılması adına fetih ve savaş kavramlarıyla iç içe bulunan hâkimiyet kavramına yakından bakmak gerekmektedir. Buradan hareketle hâkimiyet, “devlette var olan bir takım faktörlere ait güçleri bir araya getirmekte olan hakikî bir bağlama gücüdür” şeklinde basit bir tanım yapmak mümkündür.

Bu tanımlamayı biraz daha açık bir şekilde ifade edecek olursak hâkimiyet, “ülkesinde var olan kişi ve grup güçlerinin üzerinde, bunların tamamını komuta eden ve emir veren üstün bir güç”tür. Hâkimiyetin bir şahısta ya da kişilerden oluşmuş bir heyette bulunması lâzımdır. Hâkimiyet, gözle görülür ya da görülmez lakin mutlaka bir yanda vardır. Tersisi durumda devlet dağılır, anarşi egemen olur (Karaman, 1999: 53-54).

Eski Türkler, hâkimiyet ve istiklâl kavramını “oksızlık” kavramı ile ifade etmiştir. Hâkimiyet olgusunun gerektirdiği ve getirmiş olduğu bağımsızlık hâli, Türk milletine çok eski çağlarda mâl olduğu tarihî bir hakikattir. Bu duygu temelini Türklerin kültüründe bulmaktadır. Türkler, yaşam tarzları gereğince her an yer değiştirmek olanağına sahipti. Bu olanak Türkleri karın doyurmak için toprağını terk edemeyen köylünün mecburiyetinden ayrı kılmaktaydı. Bir istilâ durumunda toprağa yerleşik hâlde bulunan köylü, hayatını idame ettirebilmek için baş eğmek mecburiyetinde kaldığı hâlde, Bozkırın dizginlenmeyen çocukları geçim kaynağı hayvanlarını sürerek hür iklimlere doğru yol alırdı. Yaşam tarzı bağımsızlığı, Türk milletinin sanki karakterinin bir niteliği durumuna getirdi (Kafesoğlu, 2002: 233).

Peki, bozkırın bu uslanmaz çocuklarının düşüncesi neydi? Bu soruya bir cevap verebilmek için “Türk cihan hâkimiyeti” olgusuna bakmak gerekir. Bilinmelidir ki hâkim olma isteği, devlet olmakla bitecek bir istek ve arzu değildir. Her devletin diğer devletleri siyasî, ekonomik, askerî ve kültürel bir şekilde etkilemek isteği devletlerin bütün dünyaya egemen olma istemeleriyle şahika noktasına

erişmiştir. Bu algı ve anlayışa, “cihan hâkimiyeti” anlayışı denmektedir (Ünalın, 2002: 39).

Eski zamanlardan günümüze Türklerde hep bir cihan hâkimiyeti anlayışı bulunmaktadır ve bu anlayışlarını gerçekleştirmek için, daima mücadele içerisinde olmuş ve daha geniş iklimlere yayılma gereksinimi hissetmişlerdir. Türk destanlarına baktığımız zaman da cihan hâkimiyeti algılarını görülmektedir. Oğuz Kağan, “*güneş bayrak, gök kurkan*” diyerek güneşi devletin bayrağı olduğunu belirtmiştir. Bu ifadeden hareketle tüm dünya onun hâkimiyeti altında bir devlet olmalıdır. Yine aynı destanda Oğuz Kağan, “*Ben Uygurların kağanıym ve yeryüzünün dört köşesinin de kağanı olam gerektir*” diyerek cihan hâkimiyeti anlayışının Türklerde ne denli güçlü olduğunu göstermektedir (Sakaoğlu ve Duymaz, 2002: 94).

Nihayetinde, Türklerin İslâmiyet’i kabul etmeleri ve İslâm medeniyetine girmeleri, maddî ve manevî bir yükselişe ulaştırdığı gibi kendi cihan hâkimiyeti algılarını da dünyada düzen sağlama ülkülerini de sürdürmelerine olanak tanımıştır (Turan, 2018).

İslâm’ın emretmiş olduğu cihat fikri ile Türklerin yaratılışında bulunan savaşçılık ve tarihî geçmişten gelen hâkimiyet algısı arasındaki benzerlikler, onların bu yeni dine girmesinde mühim derecede teşvik edici olmuştur. İslâm, Türklere cihadın faziletlerini ve ahirette elde edecekleri kazanımları bildirirken, Türkler bu yeni dinlerinde âdeta kendi ülkülerini de bulmuşlardır. Şamanî dönemde öldürülen düşman oranında öteki dünyada bir mükâfatın vaat edilmesi, bunlardan bir tanesidir (Turan, 2010).

Türkler İslâmiyet’i kabul edip benimsedikten sonra da öteden beri ülküleri olan “cihan hâkimiyeti” düşüncesini canlı tutmayı devam ettirmiştir. Bu hâlde İslâmiyet’in getirmiş olduğu cihat algısı ile Türklerin cihan hâkimiyeti düşüncesinin uygunluğu da büyük rol oynamıştır (Niyazi, 2017). İslâm’dan evvel cihan hâkimiyeti düşüncesiyle yeni topraklar elde edip devletlerinin sınırlarını genişletme gâyesinde olan Türkler, mensubiyetiyle şerefledikleri İslâmiyet’in getirmiş olduğu cihat ve gaza algısını hızlı bir şekilde

özümsemişler ve bunun sonucu olarak da İslâmiyet'in daha geniş coğrafyaya yayılması için mücadele etmişlerdir. Önceleri cihan hâkimiyeti amacıyla savaşlar yapıp topraklar ele geçiren Türkler, özümstedikleri bu yeni algıyla birlikte İslâmiyet'in, yani i'lâ-yı kelimetullahın yeryüzüne egemen olmasını sağlamak, insanlığı İslâmiyet'le şereflendirmek için savaş ve fetihler yapmaya başlamışlardır. Bilhassa Osmanlılarda din adına yapılan savaşları ifade eden ve bir fetih fikri hâline gelmiş olan gaza, Osmanlı Beyliğinin ortaya çıktığı 13. asrın sonları ile 14. asrın başlarında Anadolu uç boylarında meydana gelen çatışmalarda, Türkmen beylikleri ve derviş toplulukları içinde hem bir motivasyon hem de bir meşruiyet faktörü biçiminde kullanılmış; İslâmiyet'i yaymak, Müslümanların idaresinde bulunan toprakları ya da nüfuz sahasını genişletmek gibi çabalar uğrunda akınlara katılmak ve cenk etmek mânâsını kazanmıştır (Kafadar, 1996: 427).

Lakin, özellikle İslâm sonrasında Türklerin cihana hâkimiyet ülküsünün kuru kuruya cihana hâkim gelme gibi maddî ve düz bir mantığı olmamıştır. Halil İnalıcık'ın (2016: 13) da belirttiği üzere; "Osmanlılar bir yeri zorla fethetmeden önce, üç kez teslim önerisinde bulunurlar, kabul edilirse amân verirler, şehirlere amânname veya ahdname ile güvence tanır." Yine İnalıcık'ın (2016: 12) aynı eserine baktığımızda "istemâlet" kavramı karşımıza çıkmaktadır: "Osman Germiyan tarafından gelen yağma akınlarına karşı bölge Hıristiyanları koruma görevini üstlenmiş, fetholunan yerlerde yerli Hıristiyan halkı, köylü ve şehirliyi istemâlet ile yerlerinde bırakıp korumuştur. "İstemâlet" hoşgörü ile kendi tarafına kazanma manasındadır."

Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur: Türklerin cihan hâkimiyeti algısı ne Yahudilerin kendisinden başkasına yaşama hakkı tanımadığı üstün ırk düşüncesine; ne Almanların milyonlarca insanın kanına girdiği Dünya Alman İmparatorluğu arzusuna, ne Fransız faşizmine, ne İngilizlerin kendi ırkının haricindeki insanları sömüren imparatorluğuna, ne de Amerika Birleşik Devletleri'nin "özgürlük" adı altındaki materyalist fikrine benzemektedir. Gerek

İslâmiyet'ten önce ve gerekse İslâmiyet ile şereflenen Türklerin cihan hâkimiyeti anlayışı şu mısralara da dile getirmek mümkündür (Gençosmanoğlu, 2017):

*“Yer, gök, deniz tükenir,
Oğuz'da er tükenmez!
Oğuz'da er tükense
Âlemde şer tükenmez”*

Türklerin cihan hâkimiyeti arzusu, cihana hükmetme ve kuru kuruya bir hâkimiyet elde etmek demek değildir. Bu algı yalnızca Türk Cihan Hâkimiyeti düşüncesinde değil, yukarıda da belirtildiği üzere başka pek çok büyük imparatorluklar kurmuş hatta yalnızca kısa zamanda olsa hayatini sürdürmüş uluslarda da görülmektedir. Lakin Türk Cihan Hâkimiyeti ile diğer toplulukların cihan hâkimiyeti algılarını birbirinden ayıran husus, Türklerin “Adil-i Mutlak” olan Allah’a vekil olarak O’nun yarattıklarını O’nun gibi âdil bir şekilde yönetmek istekleridir (Tozlu, 2004: 209).

Kızılma

Sadece gönlüyle bağlı olanların bilebileceği ve maalesef çoğunun unuttuğu; savaşta dahi olsa dünyaya adâletin ne olduğunu her defasında gösteren Mehmetçiğin diliyle, heyecanı neredeyse bitmiş olan paslanmış yüreklerimizde bir güneş misâli açan o gizemli söze gelelim:

*“İstikâmet neresi?
-Kızılma!”*

Kızılma nedir? Neresidir? Niyedir? Kimedir? Bu soruları elbette uzatmak mümkün... Bunca zamandır üzeri küllenmiş olan ve Afrin'deki Mehmetçiğin dilinde tekrar şahlanan Kızılma kavramı irdelendiğinde, Kızılma'nın Türklerin cihan hâkimiyeti ülküsünün sembolleşmiş hâli olduğu görülür. Kimi zaman bu kavram, Türklerin hangi yerde olursa olsunlar kazandıkları zafere verilen ad olarak da kayıtlara geçmiştir (Gökyay, 2002: 559).

Kızılma; âlemin nizâmını Türk eliyle tesis etmektir. Ama sömürmeden, örselemeden, baskı yapmadan, mazlumu kayırıp

zalimin sırtına kırbaç gibi şaklayan bir düsturdur Kızılma. Çünkü Kızılma bir duruşun adıdır. Çünkü Türkler, *“Gazilerdir ve galiplerdir, fi sebîlillâh hak yoluna durmuşlardır, gazâ malını cem edüp Hakk’a harç edicilerdir ve Hak’tan yana gidicilerdir...”* (İnalcık, 2016: 18).

Korkudan dizleri tir tir titreyen Çinlilerin yaptığı seddin burçlarında gülümsedi ilk kez Kızılma. Oğuz Kağan’ın kollarının gücü oldu. Büyük Okyanus’tan Hazar’a, Keşmir’den Kuzey Sibiryaya bütün Türk illerini kucakladı. Tanrının Kırbaçı namını aldı... Attila’nın önünde diz çöken papanın karşısında tomurcuğa duran bir gülün tebessümündeydi.

Kırk çerisinin önünde tek başına devletleşen, Çin Sarayında Kür Şad’ın *“Gök girsin kızıl çıksın!”* narasındaki sırta karıştı. Her biri dağ göğüslü kırk yiğidin yarınlarda doğmasının adıydı Kızılma. Bilge Kağan’ın dilinden Göktürk Yazıtlarında gerçeği söyledi: *“Türk Oğuz beyleri, millet işitin! Üsten gök basmasa alttan yer delinmese, Türk milleti, ilini töreni kim bozabilir?”* haykırıyordu.

Abdülkerim Satuk Buğra Han yüreğinde İslâmiyet’le şereflendi Kızılma. Bedenini İslâmiyet ile yoğurdu. Tanrı Dağınca Türk Hirâ dağınca Müslümandı. Anadolu’daki gönüller fethini açan Yesevi Dervişlerinin duası, çabası gayretiydi. Yarası sarılmadık bir gönül bırakmamanın gayretiyle yol aldı. Korku nedir bilmeden, durmadan, dinlenmeden yürümenin tadı oldu Horasan Erlerinin yüreklerinde.

Gâyesi cihana hükmetmek değil cihanı aşkla dokumaktı... Aşkı bilmeyen nasipsizler için, albenili bir Türkmen kilimindeilmekilmek aşk olup dokundu. *“İncinsen de incitme”* dedi Hacı Bektaş nefesinde. *“Yaratılanı Yaratandan ötürü hoş görmektir”* Yunus’un (s)özünde. *“Cömertlikte akarsuydu. Şefkat ve merhamette güneşti, mazlumların yüreğini ısıtan ve ısıtan. Geceydi başkalarının kusurlarını örtmekte. Ölü gibiydi hiddetlenip öfkelenildiğinde. Toprakça bereketliydi çünkü tevazu sahibi alçak gönüllüydü. Denizler kadar engindi hoşgörülüydü. Olduğu gibi göründü*

görüldüğü gibi oldu” Mevlana’nın tezgâhında. “Kendisi muhtaçken bile başkalarına verendi” Ahi Evran törensince.

Bir cemre olup Osman’nın düşüne düştü usulca. Üç kıta yedi iklimle bereketi, düzeni, sevgiyi taşıdı. Adaleti öğretti Hz. Ömer’den kalma bir mirasla. “Ya ben İstanbul’u alırım ya da İstanbul beni” kararlılığında Fatih’in ahdi, inadı muradı olup peygamber muştusuyla taçlandı. Pençesinde aslanların kahrolduğu Yavuz’un sabrı olup zebun oldu Sina Çölünde.

Havranlı Seyit Onbaşının kollarında gösterdi gücünü. Ezineli Yahya Çavuş’un gözünde korkunun ne olduğunu unuttu. Yedi düvel karşısında meydan okudu: “Çanakkale Geçilmez!” narasıyla. Kendi yarısından önce düşman askerinin yaralarını sardı. Çünkü öteden beri Kızıllema’nın derdi nizamsız acunu nizama sokmaktı. “Yurtta Sulh Cihanda Sulh!” dedi Mustafa Kemal’in kararlılığıyla.

Kızıllema neydi? Niyeydi? Kimeydi? Âleme nizam kaygısıyla tarihe yön veren kavmi necip Türk milleti tarafından her zaman, her yerde, her şartta ve korkmadan bu soruların cevabı verilmiştir ve verilmeye devam edecektir elbet.

“-Ailene bir söyleyeceğin var mı?

-Beklemesinler!

-Türkiye’ye bir mesaj gönder

-Ne diyeyim abi? Bu vatani bölemezler!”

Velhasıl, Kızıllema tarihin tozlu sayfalarına adını altın harflerle yazdıran Türk’ün bitmeyecek olan ülküsüydü...

Kaynakça

- Altunöz, Y. (2005). *Yusuf Has Hacib’in Kutadgu Bilig’i ve Nizamü’l-Mülk’ün Siyasetnamesi Işığında Türk Hâkimiyet Anlayışı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arda, E. (2003). *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.
- Ayverdi, İ. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.

- Demirel, D. (2017). Eski Türklerde Devlet Sisteminin Mutlak Monarşik Modelden Ayrılan Yönleri. *Giresun Üniversitesi Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16): 425-440.
- Ergin, M. (2014). *Orhun Abideleri*. 49. Baskı. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Erendil, M. (1990). *Devlet'in Kavram ve Kapsamı*. Ankara: Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yayınları.
- Erkoç, İ. H. (2008). *Eski Türklerde Devlet Teşkilâtı (Gök Türk Dönemi)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gençosmanoğlu, N. Y. (2017). *Destanlar Burcu*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Gökyay, O. Ş. (2002). Kızıl Elma. *İslâm Ansiklopedisi*. Cilt 25. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Hançerlioğlu, O. (1996). *Toplumbilim Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İnalçık H. (2016). *Devlet-i 'Aliyye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar, Cilt 1*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kafadar, C. (1996). Gazâ. *İslâm Ansiklopedisi*. Cilt 13. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kafesoğlu, İ. (2002). *Türk Millî Kültürü*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Karaman, H. (1999). *Mukayeseli İslâm Hukuku*. İstanbul: İz Yayınları.
- Kaşgarlı Mahmut (1992). *Divan-ı Lügati't-Türk*. Cilt 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Niyazi, M. (2017). *Türk Devlet Felsefesi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Ögel, B. (1971). *Türk Kültürünün Gelişme Çağları II*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Platon. (2018). *Devlet*. (çev. A. G. Bozkurt). İstanbul: İlgı Yayınları.
- Sakaoğlu, S. ve Duymaz, A. (2002). *İslâmiyet Öncesi Türk Destanları*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Sarı, M. (1980). *El-Mevarid*. İstanbul: Bahar Yayınları.
- Şen, Y. (2017). Klasik Türk Şiirinde Kızılma. *Littera Turca: Journal of Turkish Language and Literature*, 3(4): 197-218.
- Tozlu, S. (2004). *Türk Tarihi ve Kültürü*. İstanbul: Pagema Yayınları.
- Turan, O. (2010). *Selçuklular ve İslâmiyet*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Turan, O. (2014). *Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Ünalın, S. (2001). *Din-Coğrafya ve Hâkimiyet Bağlamında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi*. Türkiye'nin Güvenliği Sempozyumu, 17-19 Ekim 2001, Elazığ.